

شناسایی عوامل مؤثر در پول شویی در ورزش

حسن دنیایی^۱، سیدعماد حسینی^۲، نصرالله محمدی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد آیت‌الله آملی، دانشگاه آزاد اسلامی، آمل، ایران

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران*

۳. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۴/۱۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۰/۲۹

چکیده

پول شویی یکی از فعالیت‌های غیرقانونی اقتصادی است که می‌تواند آثاری منفی بر فعالیت‌های اقتصادی به‌بار آورد. هدف از انجام این پژوهش، شناسایی عوامل مؤثر در پول شویی در ورزش است. این پژوهش با روش آمیخته انجام شد. در بخش کیفی از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک نمونه‌گیری گلوله‌برفی برای انجام مصاحبه‌های عمیق استفاده شد. در مجموع، ۱۷ مصاحبه با خبرگان و متخصصان اجرا شدند و داده‌ها براساس رویکرد خودجوش کدگذاری شدند. در بخش کمی، براساس نتایج فاز کیفی، پرسش‌نامه‌ای تدوین شد و پس از تعیین روایی و پایایی بین نمونه‌های پژوهش توزیع شد و از طریق تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری، داده‌ها اعتبارسنجی شدند. در بخش کیفی، یافته‌ها نشان داد که مقوله‌های اصلی شامل عوامل زمینه‌ای (مسمومیت فضای اقتصادی)، عوامل ساختاری (سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی) و عوامل رفتاری (نبود نظارت شفاف بر امور مالی) هستند. در بخش کمی، مدل نظری تحلیل مسیر با شاخص نیکویی برازش محاسبه شد و براساس مفروضات تجربی - نظری بود. براساس میزان اثرگذاری عوامل مؤثر در پول شویی که در بین آن‌ها مسمومیت فضای اقتصادی بیشترین سهم را داشت، برای پیشگیری از پول شویی در ورزش باید نظارت شفاف امور مالی، سلامت ساختار اقتصادی و بهبود فضای اقتصادی جریان‌های مالی حاکم در ورزش وجود داشته باشند.

واژگان کلیدی: ساختار اقتصادی، فساد مالی، پول شویی، ورزش

مقدمه

در طی چند دهه گذشته، مفهومی جدید از جرم در امور اقتصادی پدید آمده است که به دلیل ابعاد بسیار مخرب آن در سطوح ملی و بین‌المللی، توجه نظام‌های اقتصادی، سیاسی و حقوقی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی را به خود معطوف کرده است؛ این جرم چیزی نیست جز پول‌شویی^۱. در تعریف این جرم بیان می‌شود که پول‌شویی عبارت است از هر نوع عمل یا اقدام به عمل برای مخفی کردن یا تغییر ظاهر هویت نامشروع حاصل از فعالیت‌های مجرمانه، به گونه‌ای که وانمود شود که این عواید از منابع قانونی سرچشمه گرفته‌اند (آرین، ۲۰۱۲، ۲۲). براساس تعریفی دیگر، پول‌شویی فرایندی است که مجرم سعی می‌کند منشأ واقعی پول‌های حاصل از فعالیت‌های مجرمانه را مخفی نگه دارد. اگر مجرم موفق شود، پول ماهیت غیرقانونی خود را از دست می‌دهد و به شکل قانونی ظاهر می‌شود (هاگل و کلی، ۲، ۲۰۰۳، ۶۰؛ وندزندی، ۳، ۲۰۱۷، ۲۴۱). در واقع، پول‌شویی از جمله فعالیت‌های ناسالم اقتصادی است که خود زاییده و در عین حال تکمیل‌کننده فعالیت‌های مجرمانه دیگری به حساب می‌آید. چنین فعالیتی، نه تنها بر اقتصاد کشورها، بلکه بر روابط اجتماعی و سیاسی آن‌ها نیز تأثیری منفی و زیان‌بار می‌گذارد (فلیپوفسکی، ۴، ۲۰۰۸، ۲۰). به همین دلیل، بررسی اثرهای منفی پول‌شویی و نحوه مبارزه با آن‌ها، در دستور کار سیاست‌گذاران اقتصادی و مورد توجه مسئولان قرار گرفته است. تلاش زیادی برای مبارزه با این جرم مالی انجام شده است؛ اما از یک سو، به دلیل پیچیدگی عملیات پول‌شویی و گستردگی آثار و تبعات منفی اقتصادی و اجتماعی آن و از سوی دیگر، به دلیل نبود پژوهش‌های لازم برای شناسایی این پدیده، توفیق چندانی به دست نیامده است (وندزندی، ۲۰۱۷، ۲۴۴)؛ زیرا، پول‌شویی تنها نقل و انتقال و مبادله یا خرید و فروش نیست؛ بلکه وسیع‌تر از این مفاهیم است. مقصود اصلی این است که درآمد نامشروع را مشروع جلوه دهند و در سیستم اقتصادی جامعه وارد کنند. پول‌شویی، عمل بعد از کسب درآمد از منابع نامشروع است و بعد از فعالیت نامشروع، جرمی مضاعف است و ابتدا جرمی برای تحصیل درآمد از منابع نامشروع حاصل از قاچاق موادمخدر و غیره است (گروه ویژه اقدام مالی^۵، ۲۰۰۹، ۵۱).

پول‌شویی هم به تکمیل عمل نامشروع کمک می‌کند و هم بخشی از همان عمل نامشروع است و علاوه بر این، زیان‌های متعددی برای جامعه و اقتصاد ملی دارد؛ بنابراین، نباید اجازه داده شود که مبالغ هنگفت نامشروع را به وسیله ظرفیت‌ها، امکانات و سیستم‌های پیشرفته موجود وارد بازار و روند فعل

-
1. Money Laundering
 2. Hugel & Kelly
 3. Vandezande
 4. Filipkowski
 5. Financial Action Task Force (FATF)

و انفعالات اقتصادی کنند و با این عمل، هم کار نامشروع خود را توسعه دهند و هم از امتیاز این امکانات سوءاستفاده کنند و سرانجام، از پرداخت عوارض و مالیات و غیره نیز فرار کنند (هاگل و کلی، ۲۰۰۳، ۶۳؛ هانگ^۱، ۲۰۱۶، ۲۵۲). نکته مهمی که درباره پول‌شویی وجود دارد، این است که کشورهایی که در آن‌ها منشأ پول موردسؤال نباشد و دارای اقتصاد زیرزمینی، نظام اداری ناسالم و ناکارآمد و نظام مالی غیرشفاف و فاقد سیستم نظارتی قوی باشند، استعداد بیشتری برای پول‌شویی دارند و منابع حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی به‌سهولت می‌توانند وارد چرخه اقتصادی آن کشورها شوند و به پول‌شویی عملیاتی منجر شوند (جیمز^۲، ۲۰۰۷، ۱۳؛ فلییوفسکی، ۲۰۰۸، ۲۰۰۸، ۱۸؛ فریک^۳، ۲۰۰۹، ۸۹). براساس این ویژگی‌های مطرح‌شده در راستای مبارزه با این جرم، سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل متحد و کشورهای مختلف اقدام‌ها و تدابیر مختلفی را انجام داده‌اند. در نظام حقوقی ایران، پول‌شویی به‌عنوان یک جرم مستقل، تا سال ۱۳۸۶ جرم انگاشته نمی‌شد؛ اما الزام کنوانسیون‌های بین‌المللی از جمله کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روان‌گردان مصوب ۲۰ دسامبر ۱۹۸۸ معروف به کنوانسیون وین (ماده سه) از یک‌سو، و ضرورت‌ها و نیازهای قانونی و قضایی از سوی دیگر، تصویب قانون مبارزه با پول‌شویی را عملی کردند (آرین، ۲۰۱۲، ۴۳).

براساس گزارش‌ها، ممکن است پول‌شویی در عرصه‌ها و حوزه‌های مختلفی نظیر کارت‌های اعتباری، شرط‌بندی‌های آن‌لاین، ساخت‌وساز، خرده‌فروشی‌ها، خیریه‌ها و غیره انجام شود (چادویک^۴، ۲۰۱۴؛ فریک، ۲۰۰۹؛ هانگ، ۲۰۱۶؛ کودی و جکسون^۵، ۲۰۱۶). به‌نظر می‌رسد در عرصه‌ها و حوزه‌هایی که ذی‌نفعان متعددی وجود دارند و میزان محبوبیت و اقبال عمومی به آن‌ها بیشتر است و همچنین، مشاغل زیادی را در برمی‌گیرند؛ احتمال وقوع پول‌شویی بیشتر است (فریک، ۲۰۰۹، ۹۸). با اندکی تأمل می‌توان ورزش را به‌مثابه چنین حوزه‌ای در نظر گرفت. امروزه، ورزش از شکل سنتی خود خارج شده است و ابعاد متعددی به خود گرفته است. در واقع، ورزش با پدیده‌هایی نظیر اقتصاد، سیاست، روابط بین‌الملل، اجتماع، فرهنگ و غیره رابطه تنگاتنگی پیدا کرده است. شاید یکی از مهم‌ترین شیوه‌های ارتباط ورزش با اقتصاد، ورود سرمایه‌داران به عرصه‌های مختلف ورزش و تلاش برای حمایت مالی در این حوزه است (ماسون^۶ و همکاران، ۲۰۰۶، ۵۵؛ کودی و جکسون، ۲۰۱۶، ۳۷۸). به‌نظر می‌رسد که یکی از انگیزه‌های اصلی توجه سرمایه‌داران به ورزش این است که سرمایه‌گذاری در ورزش

-
1. Hwang
 2. James
 3. Frick
 4. Chadwick
 5. Cody & Jackson
 6. Mason, Thibault, & Misener

راهی برای فرار از مالیات فراهم می‌کند و به سرمایه‌داران کمک می‌کند که از بستری مطلوب برای فعالیت‌های اقتصادی خود بهره‌گیرند (رابرتز و چادوویک^۱، ۲۰۱۸، ۳). حامیان مالی به‌واسطه ورود به ورزش می‌توانند وام‌های مختلفی را از راه‌های متعدد دریافت کنند و علاوه بر رهایی از پرداخت مالیات، بتوانند از بستر بسیار مساعد ورزش و پخش تلویزیونی، برای تبلیغات و افزایش آگاهی اجتماعی استفاده کنند (فریک، ۲۰۰۹، ۸۸). براساس گزارش‌های منتشرشده، مهم‌ترین منابع درآمدی در باشگاه‌های ورزشی، خرید و فروش بازیکنان، تبلیغات روی پیراهن و مبلغی است که بخش‌های سازمان‌دهنده مسابقات برای حق پخش تلویزیونی به باشگاه می‌دهند (انجمن فوتبال، ۲۰۰۸، ۱۳۲؛ مک‌کارتی، سانتن و فیدلر^۲، ۲۰۱۵، ۱۵۰-۱۵۳). در بسیاری موارد، بیشتر باشگاه‌های دولتی با کسری بودجه بسیاری مواجه خواهند بود. در چنین شرایطی، مدیران باشگاه‌ها برای جبران کسری بودجه خود، به روش‌ها و راهکارهایی مختلف نظیر جذب منابع مالی مختلف متوسل خواهند شد. شفاف نبودن مناسبات باشگاه‌ها، نبود مرزی مشخص میان درآمدهای شخصی و تیمی و نیز ابهام و سردرگمی در چگونگی کسب هزینه‌های مالی از منابع مختلف، دست‌به‌دست هم می‌دهند که زمینه‌های بروز رفتارهای خلاف قانون فراهم شوند (جانسون^۳، ۲۰۰۶، ۱۳۶).

نبود قوانین و مقررات برای تعیین میزان حق پخش تلویزیونی و نابسامانی در ارتباطات متقابل سازمان‌های برگزاری مسابقات ورزشی و پخش تلویزیونی، این منبع درآمدی باشگاه‌های ورزشی را دچار وضعیتی پیچیده کرده است (هانگ، ۲۰۱۶، ۲۵۳). این شرایط با فراهم کردن بسترهای لازم برای بروز انواع رفتارهای مجرمانه، خود به نابسامانی و فساد اقتصادی در عرصه ورزش منجر خواهد شد (انجمن فوتبال، ۲۰۰۸، ۱۲۸؛ فریک، ۲۰۰۹، ۹۰). در این راستا، چادویک (۲۰۱۴) در پژوهش خود بیان می‌کند که یکی از چالش‌های مهم و معاصر در سازمان‌های ورزشی، وجود بسترهای بروز فساد به‌ویژه فساد اقتصادی و پول‌شویی است. علاوه بر این، وندزندی (۲۰۱۷) در پژوهشی بیان می‌کند که به دلیل وجود تجارت مجازی و افزایش شبکه‌های اینترنتی، بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی در بستر مجازی انجام می‌شوند که در چنین مجاری‌ای، خدمات پرداخت امور مالی بستری مناسب برای پول-شویی فراهم می‌آورند. در این راستا، اتحادیه اروپا چهارچوب‌هایی را تدوین کرده است که از بروز چنین اقدام‌های غیرقانونی جلوگیری کند. همچنین، وندزندی بیان می‌کند که در بستر اتحادیه اروپا، بسیاری از نقل‌وانتقال‌های مالی در زمینه ورزش به صورت مجازی انجام می‌شوند که به دلیل پیچیدگی این حوزه، ورزش بستری محبوب برای پول‌شویندگان بین‌المللی شده است. به عقیده فرونزا^۴ (۲۰۱۶)،

-
1. Roberts & Chadwick
 2. McCarthy, Santen & Fiedler
 3. Johnson
 4. Frunza

ارتباطی مثبت بین فعالیت‌های شرط‌بندی ورزشی و جرم‌های مالی وجود دارد. وی بیان می‌کند که شرط‌بندی‌های موجود در رشته‌های ورزشی به‌ویژه فوتبال که در بسترهای مجازی انجام می‌شوند، امکان بروز جرایم مالی و اقتصادی نظیر پول‌شویی را فراهم می‌کنند و از این طریق ورزش بستری برای مجرمان اقتصادی می‌شود. برطبق گزارش گروه ویژه اقدام مالی (۲۰۰۹)، تکنیک‌هایی که ممکن است برای پول‌شویی در ورزش استفاده شوند، شامل استفاده از پول نقد، نقل‌وانتقال‌های مالی بین‌المللی، دورزدن مالیاتی با استفاده از شرکت‌های تازه‌تأسیس و مشاغل غیرانتفاعی مرتبط با ورزش هستند. این گزارش نشان‌دهنده پیچیدگی روش‌های پول‌شویی و نیاز به اعمال راهکارهای دقیق و قانونی برای پیشگیری از آن است. جایاسری و سیوا بالان^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که خطر شناسایی اقدام‌های پول‌شویی با افزایش تعداد افراد درگیر در این اقدام‌ها افزایش می‌یابد؛ بدین معنی که هر قدر از مکانیسم‌های پیچیده و افراد بیشتری برای پدیده پول‌شویی استفاده شود، امکان شناسایی آن کاهش می‌یابد و به زمان زیادی برای شناسایی مکانیسم پول‌شویی نیاز است. آلبانز^۲ (۲۰۱۵) در پژوهش خود بیان می‌کند جرایم سازمان‌یافته‌ای که معاملات آن‌ها در بسترهای مجازی روی می‌دهند، شفافیت و نظارت بسیار اندکی دارند و آن‌ها امکان بروز فعالیت‌های پول‌شویی را فراهم می‌کنند. به عقیده روئومر^۳ (۲۰۰۶) به نقل از آلبانز، (۲۰۱۵)، رشد فزاینده جریان‌های مالی در فوتبال منجر شده است که این ورزش بیش‌ازپیش مورد توجه مجرمان مالی و اقتصادی قرار گیرد؛ بدین گونه که آن‌ها فوتبال را بستری برای تطهیر فعالیت‌های غیرقانونی خود می‌دانند و به شیوه‌های گوناگون به فعالیت‌های غیرقانونی‌ای که به بروز فساد اقتصادی در فوتبال منجر می‌شوند، مشغول هستند.

با توجه به موارد مطرح‌شده، ورزش به دلیل لایه‌دار بودن ساختار مدیریتی و اقتصادی آن، گردش مالی بالا در آن، وجود ذی‌نفعان متعدد در آن، ساختار ثابت و غیرمنعطف و قابل‌پیش‌بینی نبودن نتایج آن (فریک، ۲۰۰۹)، به نظر می‌رسد در عرصه‌ها و حوزه‌هایی قرار گیرد که احتمال وقوع پول‌شویی در آن‌ها زیاد است. به عبارت دیگر، می‌توان بیان کرد که ویژگی‌های پول‌شویی موجب شده‌اند که ورزش به بستری محتمل برای مجرمان اقتصادی تبدیل شود. در واقع، به نظر می‌رسد که ویژگی‌هایی از قبیل معافیت‌های مالیاتی، نبود شفافیت و نظارت ناکافی و همچنین، وجود ساختارهای سنتی مدیریتی در عرصه ورزش، ورزش را به بستری مطلوب برای فعالیت‌های اقتصادی ناسالم تبدیل کرده‌اند. علاوه بر این، وجود چالش‌هایی در تأمین منابع مالی در عرصه ورزش و وجود اقتصاد دولتی در حوزه‌های مرتبط با ورزش و سیاست‌زده شدن عرصه‌های ورزشی باعث شده‌اند که ساختارهای نامناسبی در مدیریت

1. Jayasree & Siva Balan
2. Albanese
3. Roemer

امور اقتصادی ورزش کشور وجود داشته باشند؛ بنابراین، برای وجود ساختار مطلوب اقتصادی در ورزش کشور باید پدیده‌هایی محتمل که در رویه‌های مطلوب اقتصادی اخلاص ایجاد می‌کنند، شناسایی شوند. در این راستا، اولین گام مؤثر در راستای تقویت و بهبود یک نظام حقوقی با هدف مبارزه با جرم پول‌شویی، شناسایی چالش‌ها و خلأهای موجود است؛ زیرا، بدون شناخت نقایص و کاستی‌ها، اعمال راهکارهای جدید نه تنها فاقد توجیه است، بلکه مؤثر و مفید نیز نخواهد بود (یوسفی صادقلو و دانشجو، ۱۳۹۵). با توضیحات یادشده، اتخاذ تدابیری لازم از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران و بازنگری، تکمیل و روزآمدسازی قوانین و مقررات مرتبط و متعاقب آن، ایجاد زمینه برای درک درست و اجرای مؤثر الزام‌ها و ضوابط مبارزه با پول‌شویی از سوی نهادهای مشمول برای جلوگیری از آثار و تبعات احتمالی، ضروری هستند. علاوه بر این، ورزش به دلیل شرایط پیچیده‌ای که دارد، می‌تواند یکی از راه‌های مناسب برای پول‌شویی در نظر گرفته شود. در واقع، ورزش نیز یکی از این حوزه‌ها است که احتمال خطر ایجاد کانال‌های پول‌شویی در آن زیاد است. برای شناخت بهتر مسئله پول‌شویی در ورزش، این مطالعه بخش‌های مستعد و اثرگذاری که در عرصه ورزش جریان‌های مجرمانه پول‌شویی را تسهیل می‌کنند، شناسایی می‌کند. در واقع، مسئله‌ای که در این پژوهش مدنظر است، شناسایی عوامل مؤثر در پول‌شویی به شیوه سیستماتیک و کل‌نگر است تا از طریق آن تبیین بهتری از پدیده پول‌شویی در ورزش ارائه شود. در این راستا، سؤالی که در این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ برای آن هستیم، این است که عوامل مؤثر در پول‌شویی در فوتبال کدام‌اند؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش دارای ماهیت آمیخته^۱ است؛ بدین معنی که از هر دو رویکرد کمی^۲ و کیفی^۳ بهره برده است. بخش اول این پژوهش با روش کیفی و استفاده از راهبرد^۴ نظریه داده‌بنیاد^۵ اجرا شد. با استفاده از این راهبرد پژوهشگر می‌تواند از میان حجم انبوهی از داده‌ها، به شکلی سیستماتیک وجوه اشتراک را استخراج کند و براساس آن، به نظریه‌پردازی در حوزه پژوهشی خود بپردازد. این راهبرد از نوعی رویکرد استقرایی بهره می‌گیرد؛ یعنی روند شکل‌گیری نظریه در این راهبرد، حرکت از جزء به کل است (اندرو، پدرس و مک‌اووی، ۲۰۱۱). هدف عمده این راهبرد، تبیین

-
1. Mixed method
 2. Quantitative
 3. Qualitative
 4. Strategy
 5. Grounded Theory
 6. Andrew, Pedersen & McEvoy

یک پدیده از طریق مشخص کردن عناصر کلیدی (مفاهیم^۱، مقوله‌ها^۲ و قضیه‌ها^۳) آن پدیده و سپس، طبقه‌بندی روابط این عناصر درون بستر و فرایند آن پدیده است. تولید و خلق مفاهیم، مقوله‌ها و قضیه‌ها نیز فرایندی چرخه‌ای- تکراری است (کرسویل و پات^۴، ۲۰۱۰، ۵۷). در این راهبرد، سؤال‌های پژوهش به‌جای آنکه به شکل فرضیه‌های خاص مطرح شوند، باید باز و کلی باشند و نظریه حاصل باید تبیین‌گر پدیده‌ای باشد که بررسی می‌شود. در نظریه داده‌بنیاد، جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها به‌طور آگاهانه و هم‌زمان انجام می‌شوند و گردآوری داده‌های اولیه برای شکل‌گیری روند جمع‌آوری مداوم داده‌ها صورت می‌گیرد تا برای پژوهشگر فرصت‌هایی را فراهم کند تا میزان کفایت مقوله‌های مناسب را افزایش دهد (اشتروس و کوربین^۵، ۱۹۹۸، ۱۹). از آنجایی که هدف از انجام این پژوهش شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر در پول شویی در ورزش بود، براساس رویکرد خودجوش^۶ گلیزر^۷ (۱۹۹۲)، داده‌های حاصل از انجام مصاحبه‌ها کدگذاری شدند؛ از این‌رو، در مدل‌های تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی براساس راهبرد خودجوش، سعی شد که پس از مفهوم‌بندی، مقوله‌بندی و تعیین طبقات (اولیه و انتخابی)، کدگذاری نظری انجام شود. منطق حاکم برای تدوین مدل، تحلیل سه‌شاخگی بود. براساس این مدل، پدیده‌ها برحسب سه دسته عوامل محتوایی، ساختاری و زمینه‌ای بررسی و تجزیه و تحلیل می‌شوند. همان‌گونه که آلدرفر (۱۹۸۰) در تبیین مدل‌های علمی بیان می‌کند، در صورتی که این سه دسته عوامل زمینه‌ای، ساختاری و محتوایی در رابطه با یک پدیده مدنظر قرار گیرند، شناخت جامعی از یک پدیده به‌دست خواهد آمد (آلدرفر، ۱۹۸۰، ۴۵۹).

در مرحله دوم، به تحلیل کمی و اعتبارسنجی مدل پرداخته شد. در واقع، در این مرحله، براساس مدل به‌دست‌آمده در مرحله کیفی، پرسش‌نامه‌ای طراحی شد که عوامل مؤثر در پول شویی در ورزش را می‌سنجید.

در بخش اول پژوهش (مرحله کیفی)، در انتخاب نمونه آماری برای انجام مصاحبه‌های عمیق سعی شد که هم از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی (اعضای هیئت‌علمی) و هم از افراد دارای تجربیات مدیریتی در سازمان‌های ورزشی استفاده شود. جامعه آماری این پژوهش اعضای هیئت‌علمی رشته‌های مدیریت ورزشی، جامعه‌شناسی، اقتصاد و حقوق، همه مدیران عالی، میانی و

-
1. Concepts
 2. Categories
 3. Propositions
 4. Creswell & Poth
 5. Strauss & Corbin
 6. Emergent
 7. Glaser

عملیاتی وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های ورزشی و همه افراد دارای تجربه در حوزه سازمان‌های ورزشی، با توجه به ویژگی‌ها و شاخص‌هایی بودند که در ادامه درباره آن‌ها توضیح داده می‌شود. نمونه پژوهش از بین افراد جامعه آماری انتخاب شد. شاخص‌های پژوهشگر برای نمونه‌گیری از میان جامعه آماری عبارت بودند از:

- افراد آشنا با ادبیات حقوق؛
- افراد آشنا با مدیریت ورزش؛
- افراد آشنا با ادبیات اقتصاد؛
- افراد آشنا با ادبیات جامعه‌شناسی؛
- افراد دارای کتاب و مقاله علمی - پژوهشی تألیف‌شده در هر کدام از زمینه‌های ذکرشده در بالا؛

• افراد دارای سابقه تدریس در هر کدام از زمینه‌های ذکرشده در بالا؛

• افراد دارای تجربه کاری در هر کدام از زمینه‌های ذکرشده در بالا.

در مرحله کیفی پژوهش، برای نمونه‌گیری برای انجام مصاحبه‌های عمیق از روش نمونه‌گیری هدفمند^۱ و تکنیک نمونه‌گیری گلوله‌برفی^۲ استفاده شد. در این تکنیک، یک گروه اولیه برای مصاحبه انتخاب می‌شوند و سپس، گروه‌های بعدی برای مصاحبه، توسط همین گروه معرفی می‌شوند و نمونه‌گیری تازمانی تداوم می‌یابد که پژوهش به اشباع نظری و کفایت برسد. در مجموع، ۱۷ مصاحبه با خبرگان و متخصصان انجام شد. در واقع، نمونه‌گیری تا جایی تداوم یافت (۱۷ مصاحبه) که پژوهش به اشباع نظری و کفایت رسید. در نهایت، شرکت‌کنندگان پژوهش را پنج نفر از افرادی تشکیل دادند که حوزه فعالیت اجرایی در حوزه ورزش داشتند و ۱۲ نفر دیگر در حوزه فعالیت دانشگاهی مشغول به فعالیت بودند.

پس از مطالعه و بررسی مبانی نظری، داده‌های خام به صورت استقرایی از مصاحبه‌های عمیق با نخبگان و متخصصان به دست آمدند و به صورت هم‌زمان با اجرای مصاحبه‌ها و براساس نظریه داده‌بنیاد با رویکرد خودجوش، تجزیه و تحلیل شدند. در جدول شماره یک، نمونه‌ای از روش تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داده شده است.

1. Purposive
2. Snow Ball

جدول ۱- نمونه‌ای از کدگذاری مصاحبه‌های عمیق

مضمون اصلی	کدگذاری اولیه		نشانگر
	مقوله‌ها	مفاهیم	
سلامت‌نداشتن ساختار مالی		وجود ساختار قدیمی با انعطاف‌پذیری پایین در ورزش چندگانگی نقش‌های نظام اداری ورزش کشور فقدان ساختار مشخص و شفاف امور مالی در ورزش وجود ثبات بیش‌ازاندازه در ساختار مدیریتی ورزش واکنش‌نداشتن نظام ساختاری ورزش به تغییرات بین‌المللی باندی‌بودن ساختار حاکم در ورزش	P1, P11, P9, P7, P6, P7
	درگیربودن تعداد ذی‌نفعان متعدد و جریان‌های مالی		P2, P3, P12, P11, P2, P11
	وجود نهادهای قانونی با مدیریت غیرحرفه‌ای		P11, P3, P2, P14, P6
	کانال‌های غیرشفاف تأمین مالی		P8, P12, P4, P11, P13, P9
	استفاده از پاداش‌ها و هبه‌های نامشخص در ورزش		P3, P2, P16, P1, P7
	قابلیت پنهان‌شدن هسته اصلی منابع مالی سرمایه‌گذاری شده		P15, P3, P12, P11
	نفوذ آسان و بدون کنترل در سازوکار ورزش		P15, P12, P14, P10, P16

در بخش دوم پژوهش (مرحله کمی)، برای جمع‌آوری داده‌های کمی براساس مدل نهایی بخش کیفی، پرسش‌نامه‌ای پژوهش‌گرساخته تدوین شد و داده‌ها از طریق آن جمع‌آوری شدند. این پرسش‌نامه دارای ۱۵ گویه است که سه مقوله اصلی پژوهش را براساس طیف هفت‌ارزشی بوگاردوس (یک، به معنی بسیار بی‌اهمیت و هفت، به معنی بسیار بااهمیت) اندازه‌گیری می‌کند. متغیر مسمومیت فضای اقتصادی از طریق شش گویه، سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی از طریق پنج گویه و نبود نظارت شفاف بر امور مالی از طریق چهار گویه اندازه‌گیری شدند. این پرسش‌نامه، پس از تعیین روایی محتوایی و صوری با نظرخواهی از متخصصان و همچنین، نمونه‌های مرحله کیفی، در بین نمونه‌ها توزیع شد.

براساس مؤلفه‌های برخاسته از مدل، نمونه‌های پژوهش براساس شاخص‌های تعریف شده در انتخاب نمونه‌ها در مرحله کیفی، به شکل تصادفی - هدفمند انتخاب شدند؛ بدین گونه که براساس پارامترهای موجود در مدل مفهومی مرحله کیفی، به ازای هر پارامتر ۲۰ نمونه انتخاب شدند (نانولی^۱، ۱۹۷۸، ۲۲۲) و پرسش‌نامه‌ها در بین ۱۰۰ نفر از متخصصانی که دارای معیارهای تعریف شده بودند (از طریق فهرست تهیه شده توسط پژوهشگر بر مبنای جست‌وجوها و اظهارنظرهای صورت گرفته برای متخصصانی که دارای معیارهای تعیین شده بودند) توزیع شدند. پرسش‌نامه تدوین شده بخش کمی، براساس طیف چندارزشی بوگاردوس و سؤال‌های بسته طراحی شده بود. در نهایت، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) با استفاده از نرم‌افزار LISREL/8.2 بهره گرفته شد.

نتایج

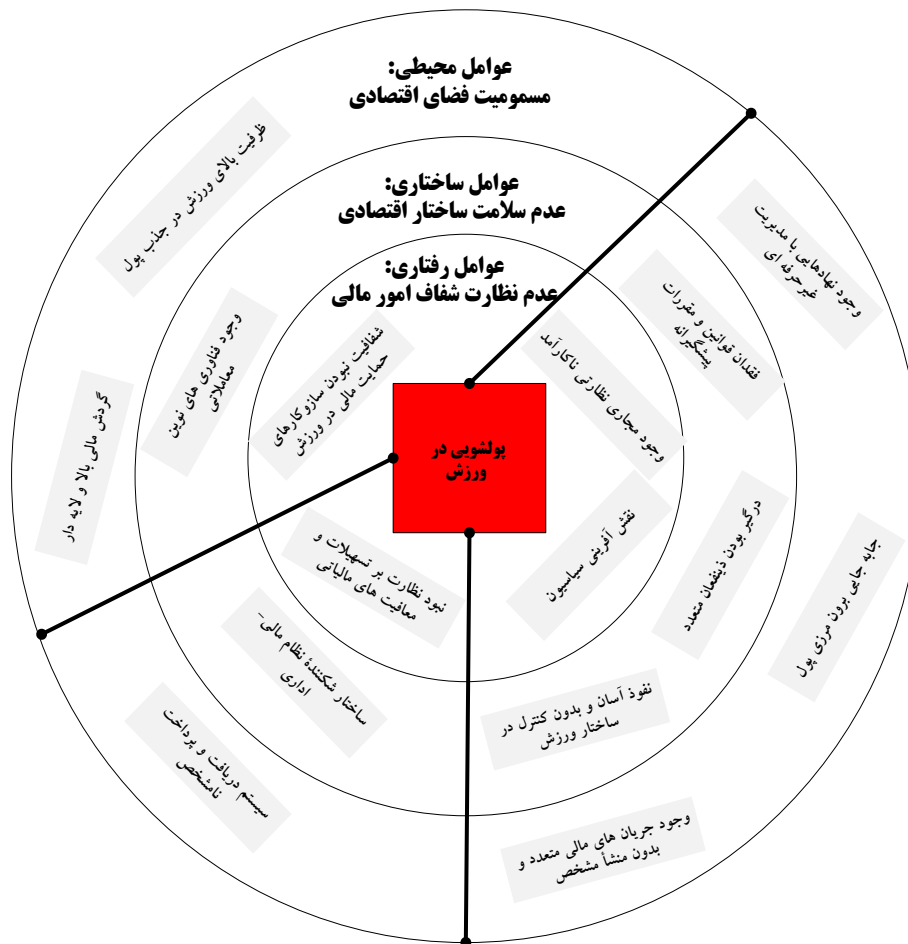
از آنجایی که فرایند پژوهش کیفی، ماهیتی غیرخطی دارد، در مرحله کیفی پژوهش، فرایند کدگذاری‌ها بارها و بارها تکرار شد که در نهایت، طبقه‌ها و مقوله‌های مانع و جامعی (شامل ۱۷ مقوله فرعی، چهار مقوله اصلی، ۶۹ مفهوم و ۱۲۱ نشانه) ایجاد شدند. براساس رویه‌های مطرح شده در قسمت روش‌شناسی و همچنین، نمونه کدگذاری ارائه شده در بالا، مقوله‌های اصلی مدل به شرح جدول شماره دو هستند.

جدول ۲- مقوله‌ها و گزاره‌های انتخابی

مقوله‌ها	عوامل و گزاره‌ها
ظرفیت زیاد ورزش در جذب پول نامشروع، گردش مالی بالا و لایه‌دار، سیستم دریافت و پرداخت نامشخص، جریان‌های مالی متعدد و بدون منشأ مشخص، جابه‌جایی برون‌مرزی پول، وجود نهادهایی مالی با مدیریت غیرحرفه‌ای	عوامل زمینه‌ای: (مسمومیت فضای اقتصادی)
فقدان قوانین و مقررات پیشگیرانه، درگیربودن ذی‌نفعان متعدد، وجود فناوری‌های نوین معاملاتی جریان مالی، ساختار شکننده نظام مالی- اداری، نفوذ آسان و بدون کنترل در ساختار ورزش	عوامل ساختاری: (سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی)
شفاف نبودن سازوکارهای حمایت مالی در ورزش، نبود نظارت بر تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی، نقش آفرینی سیاسیون در ورزش، وجود مجاری نظارتی ناکارآمد	عوامل رفتاری: (نبود نظارت شفاف امور مالی)
تطهیر پول‌های نامشروع و کثیف و لایه‌لایه کردن با استفاده از بستر ورزش	مفهوم محوری: (پول- شویی)

1. Nunnally

برای نمایش کدهای انتخابی و قابل فهم بودن آن‌ها، لایه‌های تفکیک‌شده‌ای ارائه شده‌اند و درنهایت، براساس قرارگرفتن لایه‌ها در کنار هم، مدل نهایی پژوهش به شرح شکل شماره یک ارائه شده است.

شکل ۱- مدل عوامل مؤثر در پول شویی در ورزش

در بخش دوم پژوهش (مرحله کمی)، پس از تجزیه و تحلیل داده‌های کمی، شاخص‌های مرتبط با نیکویی برازش و خطاهای اندازه‌گیری به دست آمدند که در این زمینه از سه شاخص متفاوت استفاده شد. با تأکید بر تمامی این سه شاخص مشخص شد که مدل یادشده از برازش برخوردار است و کارایی زیادی در توصیف روابط بین متغیرها دارد. جدول شماره سه معرف شاخص‌های مرتبط با برازش مدل پژوهش است.

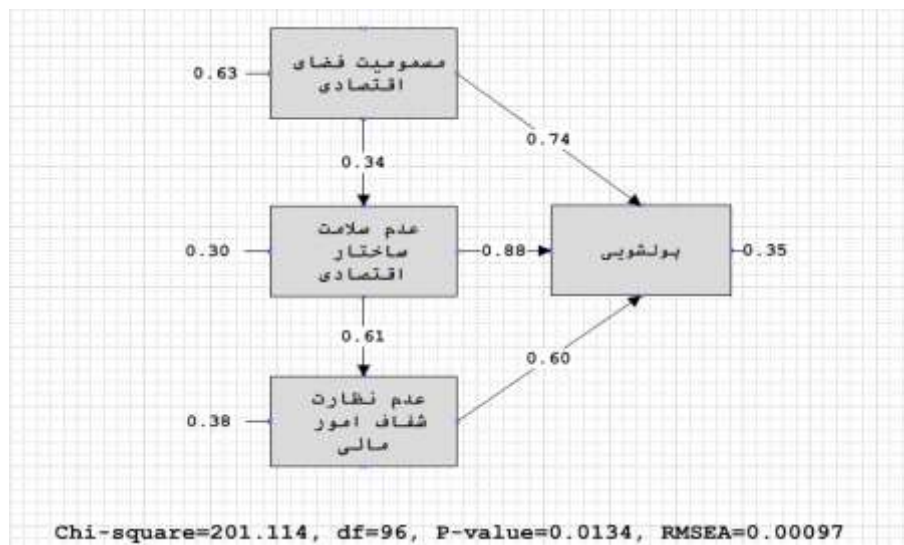
جدول ۳- شاخص‌های برازش مدل پژوهش

شاخص برازش	میزان	ملاک	تفسیر
χ^2	۲۰۱/۱۱۴ با درجه آزادی ۹۶	-	برازش مطلوب
مقدار معناداری (P)	۰/۰۱۳۴	بیشتر از ۰/۰۵	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۶	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص توکر- لویس (TLI)	۰/۹۸	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش بنتلر- بونت (BBI)	۰/۹۵	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۸	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۰۰۹۷	کمتر از ۰/۰۵	برازش مطلوب
شاخص برازش مقتصد هنجارشده (PNFI)	۰/۸۳	بیشتر از ۰/۰۵	برازش مطلوب

برای آزمون اینکه مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار است یا خیر، از شاخص‌های برازش مدل استفاده شد. براساس زیرنویس مدل، مقدار آماره χ^2 برابر با ۲۰۱/۱۱۴ با درجه آزادی ۹۶ است. این مقدار از مقدار بحرانی χ^2 با درجه آزادی ۹۶ کمتر است که نشان می‌دهد مدل تأیید خواهد شد. همچنین، p value متناظر با آن، ۰/۰۱۳۴ است که با توجه به اینکه بیشتر از ۰/۰۵ است، قابل قبول است و تأیید می‌شود. شاخص نیکویی برازش (GFI)^۱ برابر با ۰/۹۶ است که نشان‌دهنده قابل قبول بودن این میزان برای برازش مطلوب مدل است. مقدار ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)^۲ که شاخص دیگر نیکویی برازش است، برابر با ۰/۰۰۰۹۷ است که با توجه به اینکه کمتر از ۰/۰۵ است، قابل قبول می‌باشد و نشان‌دهنده تأیید مدل پژوهش است. دیگر شاخص‌های نیکویی برازش برای معادلات ساختاری بدین صورت است که مقدار شاخص توکر- لویس (TLI)^۳ برابر با ۰/۹۸، شاخص برازش بنتلر- بونت (BBI)^۴ برابر با ۰/۹۵، شاخص برازش تطبیقی (CFI)^۵ برابر با ۰/۹۸ و شاخص برازش مقتصد هنجارشده (PNFI)^۶ برابر با ۰/۸۳ است که همگی نشان‌دهنده برازش مطلوب و تأیید مدل پژوهش هستند.

1. Goodness of Fit Index
2. Root Mean Squared Error of Approximation
3. Tucker- Lewis Index
4. Bentler- Bonett Index
5. Comparative Fit Index
6. Parsimonious Normed Fit Index

علاوه بر اینکه مدل نظری برازش در حیطة تحلیل مسیر، از مفروض‌های تجربی- نظری مناسبی برخوردار است، می‌توان این‌گونه تفسیر کرد که مسمومیت فضای اقتصادی با ضریب مسیر (۰/۷۴) $pc =$ سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی با ضریب مسیر (۰/۸۸) $pc =$ و نبود نظارت شفاف بر امور مالی ضریب مسیر (۰/۶۰) $pc =$ ، بر پول شویی اثرگذار هستند. در همین راستا، مسمومیت فضای اقتصادی با ضریب مسیر (۰/۳۴) $pc =$ بر سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی و سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی نیز با ضریب مسیر (۰/۶۱) $pc =$ بر نبود نظارت شفاف بر امور مالی اثرگذار هستند ($P < ۰/۰۵$). مدل نهایی اعتبارسنجی پژوهش به صورت شکل شماره دو است.

شکل ۲- نمودار تحلیل مسیر و ضرایب مسیر در مدل نهایی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش، شناسایی عوامل مؤثر در پول شویی در ورزش بود که با رویکردی آمیخته انجام شد. در مرحله اول، عوامل مؤثر در پول شویی در فوتبال از طریق روش کیفی و با استفاده از اجرای مصاحبه‌های عمیق با متخصصان و کارشناسان شناسایی شدند. براساس تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، سه دسته از عوامل مؤثر در پول شویی شناسایی شدند: عوامل زمینه‌ای: (مسمومیت فضای اقتصادی)، عوامل ساختاری: (سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی) و عوامل رفتاری: (نبود نظارت شفاف بر امور مالی). این سه مقوله به بروز پول شویی در ورزش منجر می‌شوند. در واقع، مسمومیت فضای اقتصادی بستری مناسب برای بروز پول شویی را از طریق گردش مالی بالا و لایه‌دار و جریان‌های

مالی متعدد ایجاد می‌کند. این عامل سایر عوامل مؤثر در پول‌شویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و روند بروز پول‌شویی را سرعت می‌بخشد. به عبارت دیگر، در کنار این مسمومیت فضای اقتصادی، سلامت-نداشتن ساختار اقتصادی موجود در ورزش نیز ساختار مطلوب در بروز پدیده پول‌شویی را ایجاد می‌کند. این ساختار ناشی از فقدان قوانین و مقررات پیشگیرانه، درگیر بودن ذی‌نفعان متعدد، وجود فناوری‌های نوین معاملاتی جریان مالی، ساختار شکننده نظام مالی-اداری، نفوذ آسان و بدون کنترل در ساختار ورزش است. عوامل زمینه‌ای و ساختاری برهم کنش دارند و عوامل رفتاری در بروز پول‌شویی را ایجاد خواهند کرد. این عامل که با عنوان «شفاف‌نبودن امور مالی در ورزش» نام‌گذاری می‌شود، شامل شفاف‌نبودن سازوکارهای حمایت مالی در ورزش، نبود نظارت بر تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی، نقش آفرینی سیاسیون در ورزش، وجود مجاری نظارتی ناکارآمد است. این سه عامل برهم اثر می‌گذارند و به بروز احتمال پول‌شویی در ورزش منجر خواهند شد. در پژوهش‌های چادویک (۲۰۱۴)، روئومر (۲۰۰۶)، فیلیپکووسکی^۱ (۲۰۰۸)، گزارش FATF در سال ۲۰۰۹، آلبانز (۲۰۱۵)، فروزا (۲۰۱۶) و وندزندی (۲۰۱۷)، به این عوامل و مقوله‌های آن‌ها به صورت ضمنی اشاره شده است. از آنجایی که مدل‌های کیفی باید دارای یک خردمایه برای ترسیم باشند، در این پژوهش منطق حاکم برای مدل دسته‌بندی عوامل مؤثر در پول‌شویی در ورزش، مدل تحلیل سه‌شاخگی است. براساس این مدل، پدیده‌ها برحسب سه دسته عوامل محتوایی، ساختاری و زمینه‌ای بررسی و تجزیه و تحلیل می‌شوند. آلدرفر (۱۹۸۰) در تبیین مدل‌های علمی بیان می‌کند، در صورتی که این سه دسته عوامل زمینه‌ای، ساختاری و محتوایی در رابطه با یک پدیده مدنظر قرار گیرند، شناخت جامعی از یک پدیده به دست خواهد آمد (آلدرفر، ۱۹۸۰، ۴۵۹). در واقع، براساس مدل سه‌شاخگی (ساختار، زمینه و محتوا)، مسمومیت فضای اقتصادی در ورزش به عنوان عامل زمینه‌ای، سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی به عنوان عامل ساختاری و نبود نظارت شفاف بر امور مالی به عنوان عامل رفتاری دسته‌بندی شدند. این دسته‌بندی احتمال شناخت منطقی و علمی عوامل مؤثر در پول‌شویی در ورزش را بیشتر خواهد کرد. در این راستا، باید بیان کرد که پول‌شویی در ورزش پدیده‌ای چندعاملی است. در واقع، مقصود اصلی این است که پول‌شویی درآمد نامشروع را مشروع جلوه دهد و به شرط وجود شرایط زمینه‌ای، ساختاری و محتوایی، این درآمد نامشروع را در سیستم اقتصادی حاکم بر ورزش وارد کند. نکته قابل توجه این است که همان‌گونه که در بخش اعتبارسنجی مدل (بخش کمی) نشان داده شد، در بین عوامل اثرگذار بر پول‌شویی در ورزش، سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی بیشترین تأثیر را بر پول‌شویی دارد. بر این مطلب، در گزارش FATF در سال ۲۰۰۹ در مورد پول‌شویی در فوتبال، تأکید شده است. در این بند

1. Filipkowski

قید شده است که در ساختارهای حاکم بر فوتبال (نظیر بخش‌ها و دفاتر تأمین مالی و برون‌سپاری حوزه‌های تأسیسات و تجهیزات)، نقاط حساس و حوزه‌هایی وجود دارند که ورزش را در مقابل پول‌شویی بسیار شکننده کرده‌اند. این پدیده به‌خاطر وجود ساختار ثابت و منعطف‌نشدنی، در بیشتر سازوکارهای امور مالی فدراسیون‌های ورزشی، می‌تواند امکان پیش‌بینی آینده و شناسایی فرایندهای موجود را آسان کند و این خود به ایجاد بسترهایی مناسب برای پدیده‌های غیرقانونی اقتصادی و مالی در بستر ورزش منجر می‌شود (FATF، ۲۰۰۹، ۵۳). با توجه به موارد یادشده، تغییر در ساختار اقتصادی حاکم بر ورزش و انطباق آن با سیاست‌ها و مبنای مدیریت حرفه‌ای ورزش از اهمیت زیادی برخوردار است.

در کنار ساختار ناسالم اقتصادی به‌عنوان یک عامل ساختاری در بروز پول‌شویی، نبود نظارت شفاف بر امور مالی و مشخص نبودن نهادهای رصدکننده فعالیت‌های اقتصادی به اشکال مختلف در ورزش، به این منجر می‌شود که بروز پدیده‌ای نظیر پول‌شویی به‌آسانی انجام شود. درواقع، در صورتی که عوامل ساختاری مدنظر قرار گیرند، باید رفتارها و شیوه‌های کنش سایر حوزه‌ها در ورزش نیز رصد شوند. با توجه به ظهور و بروز پدیده‌های نوین، باید به این نکته توجه کرد که قسمت اعظمی از فعالیت‌ها و اقدام‌های ادارای و اجرایی ورزش، در بسترهای مجازی انجام می‌شوند که براین اساس، کنترل و نظارت با چالش‌هایی روبه‌رو خواهد شد (بروکز، ۲۰۱۲، ۳۱۳). آلبانز (۲۰۱۵) در پژوهشی به این مطلب تأکید کرده است که فعالیت‌های سازمان‌یافته‌ای که معاملات آن‌ها در بسترهای مجازی روی می‌دهند، نظیر شرط‌بندی‌های مجازی در فوتبال و اسب‌سواری شفافیت و نظارت بسیار اندکی دارند که این امر امکان بروز فعالیت‌های پول‌شویی را فراهم می‌کند. علاوه‌براین، وجود حامیان مالی و برنامه‌های متعدد حمایتگری مالی، به وجود ذی‌نفعان متعدد در عرصه ورزش منجر شده است که خود می‌تواند لایه‌های اقتصادی موجود در این رشته ورزشی را افزایش دهد. افزایش لایه‌های اقتصادی نیز باعث پیچیده‌تر شدن فضای اقتصادی می‌شود و احتمال ایجاد مسمومیت فضای اقتصادی را افزایش می‌دهد (به‌عنوان یک عامل زمینه‌ای کلان که می‌تواند بر سایر عوامل اثرگذار بر پول‌شویی تأثیر بگذارد). این مطلب نیز در پژوهشی که رابرتز و همکاران (۲۰۱۸) انجام داده‌اند، تأیید شده است. به عقیده آن‌ها، برنامه‌های متنوع حمایتگری مالی و توافق‌های صحنه‌گذاری در ورزش می‌توانند احتمال بروز فساد مالی را افزایش دهند. علاوه‌براین، در پژوهش کولزیچکی و کوینگ استونفر (۲۰۱۶)، به نگرانی حامیان مالی از فعالیت‌های غیرقانونی و فساد مالی اشاره شده است. جایاسری و سیوا بالان (۲۰۱۷) بیان می‌کنند که مکانیسم‌های پیچیده‌ای در پول‌شویی دخیل هستند که ردگیری افراد و نهادهای درگیر در این پدیده را با مشکل روبه‌رو می‌کنند. آن‌ها به این مطلب اشاره کرده‌اند که هر قدر از

مکانیسم‌های پیچیده و افراد بیشتری برای پدیده پول شویی استفاده شود، امکان شناسایی آن کاهش می‌یابد و به زمان زیادی برای شناسایی مکانیسم پول شویی نیاز است.

براساس نتایج پژوهش، ظرفیت زیاد ورزش در جذب پول نامشروع، گردش مالی بالا و لایه‌دار، سیستم دریافت و پرداخت نامشخص، جریان‌های مالی متعدد و بدون منشأ مشخص، جابه‌جایی برون‌مرزی پول و وجود نهادهایی مالی با مدیریت غیرحرفه‌ای، همگی به ایجاد مسمومیت در فضای اقتصادی حاکم بر ورزش منجر می‌شوند. همان‌گونه که در مدل بخش کمی نشان داده شد، این عامل به‌عنوان یک عامل زمینه‌ای می‌تواند به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم از طریق اثرگذاری بر سلامت‌نداشتن ساختار اقتصادی و نبود نظارت شفاف بر امور مالی اثرگذار باشد. همان‌گونه که در گزارش FATF در سال ۲۰۰۹ اشاره شده است، وجود معاملات پیچیده و غیرشفاف، بازارهای نقل‌وانتقال، فعالیت‌های مربوط به کسب میزبانی مسابقات، حقوق مربوط به تصویر و مالکیت، حمایتگری مالی و توافق‌های صحنه‌گذاری، از جمله حوزه‌هایی هستند که میزان خطر فعالیت‌های غیرقانونی و پول شویی را افزایش می‌دهند. در مسمومیت فضای اقتصادی، تأکید زیادی بر ذی‌نفعان و کانال‌های غیرشفاف تأمین مالی می‌شود. فیلیپکووسکی (۲۰۰۸) در پژوهشی بیان می‌کند بسترها و حوزه‌هایی که در آن‌ها منشأ پول و پاداش‌های افراد موردسؤال نباشد و اقتصاد زیرزمینی، نظام اداری ناسالم و ناکارآمد، نظام مالی و کانال‌های غیرشفاف و فاقد سیستم نظارتی قوی داشته باشند، استعداد بیشتری برای پول شویی دارند و منابع حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی به‌سهولت می‌توانند وارد چرخه اقتصادی آن کشورها شوند و پول شویی عملیاتی شود. این ویژگی‌ها با بررسی ساده و دسترس‌ناپذیری بسیاری از اسناد مالی حوزه‌های مدیریتی ورزش در کشور، به‌خوبی مشاهده می‌شوند و برطبق آن‌ها، می‌توان بیان کرد که ورزش کشور ویژگی‌هایی دارد که بروز پول شویی در آن را محتمل خواهد کرد.

در جمع‌بندی‌ای کلی، با توجه به عوامل سه‌گانه اثرگذار بر پول شویی در ورزش می‌توان گفت که پول شویی در ورزش می‌تواند آثاری منفی از قبیل فقدان یک نظام اداری متمرکز برای کنترل امور مالی، فقدان همکاری و مشارکت مطلوب با بخش خصوصی، کاهش آگاهی نسبت به فعالیت‌های غیرقانونی، نبود برخوردهای قانونی مناسب و سلیقه‌ای عمل کردن و فقدان انسجام و یکپارچگی بین‌المللی در امور مالی را به‌بار آورد. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، برخی از این پیامدها اقتصادی و برخی دیگر فرهنگی - اجتماعی هستند؛ از این‌رو، می‌توان بیان کرد که با توجه به ابعاد شناسایی‌شده مؤثر در پول شویی، پول شویی پدیده‌ای است که امکان بروز آن در بستر ورزش کشور بسیار محتمل است؛ بنابراین، براساس عوامل شناسایی‌شده، باید تفکری سیستمی برای پیشگیری از این پدیده شکل گیرد. درواقع، همه عوامل زمینه‌ای، ساختاری و محتوایی‌ای که می‌توانند به روند پول شویی سرعت دهند، هم‌زمان بررسی شوند و اقدام‌های لازم برای پیشگیری از بروز آن، نظیر کنترل و نظارت شفاف

بر امور مالی براساس استانداردها و شاخص‌های بین‌المللی، تدوین ساختارهای منعطف و شفاف امور مالی، تبیین مجاری مالی و شیوه‌نامه‌های همکاری با بخش‌های خصوصی و حامیان مالی انجام شوند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از تمامی افرادی که آن‌ها را در مراحل پژوهش یاری کرده‌اند، تشکر و قدردانی فراوان کنند.

References

1. Albanese, J (Eds.). (2015). Transnational organized crime: an overview from six continents. SAGE publications. 211-51
2. Alderfer, C. P. (1980). The methodology of organizational diagnosis. *Professional Psychology*, 11(3), 459-82.
3. Andrew, D. P., & Pedersen, P. M. (2011). Research methods and design in sport management. *Human Kinetics*. 33-5.
4. Arian, M. (2012). Analysis of legal system on money laundering in Iran. *International Studies of Police Quarterly*, 5(2), 21-55. (Persian).
5. Brooks, G. (2012). Online gambling and money laundering: views from the inside. *Journal of Money Laundering Control*, 15(3), 304-15.
6. Chadwick, S. (2014). Still to be fixed: Corruption posing new challenges for sport business researchers. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 4(1), 43-9.
7. Cody, K., & Jackson, S. (2016). The contested terrain of alcohol sponsorship of sport in New Zealand. *International Review for the Sociology of Sport*, 51(4), 375-93.
8. Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2010). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. London: Sage Publications.
9. FATF. (2009). Money laundering through the football sector. OECD Publishing. Available at: (<https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20through%20the%20Football%20Sector.pdf>).
10. Filipkowski, W. (2008). Cyber laundering: An analysis of typology and techniques. *International Journal of Criminal Justice Sciences*, 3, 15-27.
11. Frick, B. (2009). Globalization and factor mobility: The impact of the "Bosman Ruling" on player migration in professional soccer. *Journal of Sports Economics*, 10(1), 80-106.
12. Frunza, C. M. (2016). The link between the betting industry and financial crime. *Solving modern crime in financial markets*. 77-121.
13. Glaser, B. G. (1992). *Basics of grounded theory analysis: Emergence vs forcing*. Sociology press.
14. Hugel, P., & Kelly, J. (2003). Internet gambling, credit cards and money laundering. *Journal of Money Laundering Control*, 6(1), 57-65.

15. Hwang, G. (2016). Understanding sport corruption: An examination of people's perceptions toward corruptions. *Psychology*, 6(4), 250-7.
16. James, R. R. (2007). *Transnational organizations cyber-crime., Electronic banking system and money laundering: A handbook for law enforcement officers* (12-9). Florida: CRS Press.
17. Jayasree, V., & Siva Balan, R. V. (2017). Money laundering regulatory risk evaluation using bitmap index-based decision tree. *Journal of the Association of Arab Universities for Basic and Applied Sciences*, 23, 96-102.
18. Johnson, G. (2006). *Football and gangsters*. Edinburgh: Mainstream Publishing.
19. Kulczycki, W., & Koenigstorfer, J. (2016). Why sponsors should worry about corruption as a mega sport event syndrome. *European Sport Management Quarterly*, 16(5), 545-74.
20. Mason, D. S., Thibault, L., & Misener, L. (2006). An agency theory perspective on corruption in sport: The case of the international Olympic committee. *Journal of Sport Management*, 20(1), 52-73.
21. McCarthy, K. J., Santen, P. V., & Fiedler, I. (2015) Modeling the money launderer: Micro theoretical arguments on anti-money laundering policy. *International Review of Law and Economics*, 43, 148-55.
22. Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York: McGraw Hill.
23. Roberts, S., Chadwick, S., & Anagnostopoulos, C. (2018). Sponsorship programmes and corruption in sport: Management responses to a growing threat. *Journal of Strategic Marketing*, 26(1), 19-36.
24. Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research techniques*. London: Sage Publications.
25. The Football Association. (2008). *Money laundering and the proceeds of crime act: Guidance for football clubs*. London: The football association, London.
26. Vandezande, N. (2017). Virtual currencies under EU anti-money laundering law. *Computer Law & Security Review*, 33(3), 341-53.
27. Yousefi Sadeqlo, A., & Daneshjo, A. (2015). Challenges and defecations to prevention money laundering in Iran's law. *Journal of Research on Criminal and Private Law*, 12(3), 53-72. (Persian).

استناد به مقاله

دنیایی، حسن، حسینی، سید عماد، و محمدی، نصرالله. (۱۳۹۸). شناسایی عوامل مؤثر در پول شویی در ورزش. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۱ (۵۵)، ۱۷-۳۴.
شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2018.5426.2068

Donyaee, H., Hossini, S. E., & Mohamadi, N. (2019). Identifying of influential Factors on Money Laundering in Sports. *Sport Management Studies*. 11 (55): 17-34. (Persian).
DOI: 10.22089/smri.2018.5426.2068